

SLOVENSKI NAROD

Izloži vsak dan popoldne izveniš nedelje in praznike. // Inzerati do 80 peti vrst o Din 2 do 100 vrst o Din 2.50, od 100 do 300 vrst o Din 3. večji inzerati peti vrsto Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopis se ne vračajo

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg 2. // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, Celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 659, podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE, Ob kolodvoru 101 // SLOVENSKE GRADCE, Slovniški trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10351.

Po sklenitvi ankarskega pakta:

Nova diplomatska ofenziva Nemčije

Nemška diplomacija išče pota in načina, da bi preprečila nevihtne posledice ankarskega pakta — Nov poskus za pritegnitev Rusije in Italije — Neprestana posvetovanja v Berlinu

Pariz, 23. okt. mp. Francoski tisk živahno razpravlja o najnovejših Hitlerjevih posvetovanjih z zastopniki admiralitete, generalnega štaba, okrožnimi vodji stranke ter svojimi najbližjimi sodniki, še posebej pa o njegovih razgovorih s poslanikom v Ankari, Papenom ter o pozivu nemškega poslanika v Moskvi in v Rimu, da takoj prideta v Berlin.

Prav v zvezi s poročili Papena, von der Schulenburga in dr. Mackensena je »Intransigence« objavil zanimive informacije iz Berlina. Znano je, pravi list, da je bil Papen poslan za poslanika v Ankari, čim je nemška vlada izvedela, da se Angleži in Francozi pogajajo s Turki za pogodbo o vzajemni pomoči. Papen pa je prišel prekasno. Komaj nekaj ur po njegovem prihodu je Chamberlain v angleški spodnji zbornici že objavil, da je bil s Turčijo dosežen začasn sporazum o vzajemni pomoči za primer, da bi nastala vojna v vzhodnem delu Sredozemlja ali da bi kdo ogrozil Balkan. Papenova naloga je bila tedaj preprečiti definitivno sklenitev takega pakta. To mu ni uspelo. Ko je bilo objavljeno, da bo pak, podpisan, čim se Saradzoglu vrne iz Ankare v Moskvo, je Hitler po svojem posebnem kurirju pozval Molotova, naj pri pogajanjih s Turčijo zastopa tudi nemške interese. Odtod izvirajo novi ruski predlogi, ki jih Saradzoglu ni mogel sprejeti. Pakt o vzajemni pomoči z Anglijo in Francijo so Turki podpisali še pred njegovim povratkom v Ankaro. Nemški načrt, da bi Turška ostala v vseh okoliščinah nevtralna in da bi Angležem in Nemcem pred nosom zaprla Dardanele, se je ponesrečil, če bi se ne bil, bi bila akcija proti Balkanu, oziroma proti južnovzhodni Evropi takorekčito do vrhunske stvar.

Očitno se zdaj posveti v Berlinu nanašajo na to, da bi Nemčija v odgovor na ankarski pakt sklenila formalno vojaško zvezo z Rusijo, ali pa vsaj doseglja izrečno

proglasitev solidarnosti obeh držav, ki sta bili že doslej partnerja pri dosedanjih diplomatskih, vojaških in gospodarskih akcijah na evropskem vzhodu. Nemški tisk že poudarja stališče, ki naj bi ga bila ruska vlada zavzela do ankarskega pakta po pisanju »Izvestij«. Toda prav ta uvodnik ruskega uradnega glasila je pokazal, da bodo rusko-turški odnosi ostali nespremenjeni prijateljski, da bo Rusija ostala slejkoprej nevtralna in da se bo odslej v prvi vrsti brigala za svoje lastne interese.

Na drugi strani pa tudi pogajanja med nemško trgovinsko misijo pod vodstvom izrednega poslanika Richterja in gospodarskega strokovnjaka dr. Schnurreja ter komisariatom za zunanjo trgovino ne napredujejo tako, kakor so pričakovali. Rusija neče pristati na to, da bi Nemčija absorbirala vse surovine, kar jih imajo Rusi odveč. To v prvi vrsti demantirajo ruske ponudbe mangana in drugih surovin Zedinjenim državam, ki segajo v stotisoče ton.

Baš poziv nemškemu poslaniku von der Schulenburgu, naj pride v Berlin poročati o možnostih nadaljnjega razvoja političnega in vojaškega sodelovanja z Rusijo, potrjujejo namero nemške vlade, da z novo diplomatsko akcijo reagira na ankarski pakt. Prav tak pomen pa ima tudi enak poziv rimskemu poslaniku dr. Mackensenu. Italija naj bi opustila svoje vse preveč nevtralne stališče. Nemška diplomacija si prizadeva dopovedati Moskvi in Rimu, da je ankarski pakt napredek v prvi vrsti proti Rusiji in Italiji. Njen cilj je očitno prikleniti Italijo in Rusijo nase in tako vsaj z novo politično gesto omajati odpornost zapadne Evrope. »Intransigence« pa pravi, da sta francoska in angleška diplomacija v Rimu glede na ta pakt dali že vsa potrebna zagotovila, tako da je smatrali nemško propagando tudi v tej smeri za paralizirano.

Hitler se posvetuje z vsemi voditelji

Temeljite priprave za nadaljnje odločitve v Berlinu napovedujejo novo mirovno ofenzivo

London, 23. oktobra s. Po poročilih iz nevltranih držav so bila zadnja dva dneva neprestana posvetovanja predstavnikov štaba, admiralitete in nemških poslanikov pri kancelarju Hitlerju. Nadalje so se zbrali na posebni poziv kancelarja Hitlerja v Berlinu vsi pokrajinski vodje, s katerimi bo imel kancelar Hitler istotako posvetovanja. V berlinskih merodajnih političnih krogih izključujejo možnost nove mirovne akcije s strani Nemčije, potem ko so bili mirovni predlogi, ki jih je postavil kancelar Hitler v svojem govoru, odklonjeni. Zaradi tega je verjetno, da veljajo posvetovanja dolžni načrtov za bolj energično nadaljevanje vojne. Pokrajinski vodje so dobili očitno nalogo, da informirajo kancelarja Hi-

tlerja o razpoloženju med narodom, preden sprejme nemška vlada dokončne sklepe o svojem nadaljnjem postopanju. To se zdi tem bolj potrebno, ker bi po mnenju vojaških strokovnjakov na primer poizkus prebiti z ofenzivo Maginotovo linijo stal napadalca 2 milijona človeških žrtev. Pokrajinski vodje so bili zadnjič klicani v Berlin pred začetkom vojne na Poljskem.

Papen nazaj v Ankaro

Berlin, 23. oktobra. e. Včeraj je bil nemški poslanik v Ankari von Papen zopet sprejet pri Hitlerju. Po daljši konferenci je dobil von Papen ukaz, naj takoj odpotuje zopet v Ankaro. Domnevajo, da mu je poverjena nova važna misija.

Odgovori Göbbelsu

V Angliji, Franciji in Ameriki zelo ostro zavračajo trditve nemškega propagandnega ministra

Pariz, 23. okt. br. Nemški propagandni minister Göbbels je imel včeraj po radiu govor, v katerem je ostro napadal angleškega mornariškega ministra Churchilla in ga dožlil, češ da je on dal namenoma potopiti potniški parnik »Athenios«, da bi s tem izrazil sovraštvo Amerike proti Nemčiji. Komaj je nemški radio utihnil, se je že oglasil londonski radio in takoj odgovoril. Govornik je ostro zavračal Göbbelsove trditve in jih označil za neuspeh poskus omenene propagande. Takoj za tem je tudi pariški radio odgovarjal Göbbelsu. Francoski komisariat za tisk je po svojem funkcijarju ugotovil, da je bil govor nemškega propagandnega ministra prežet sovražnosti. Za vsakega svobodnega moža so pomenile besede nemškega ministra ne glede na njegove obtožbe največje osebnosti žalitve. Po izjavljanju tega funkcijarja je nemški propagandni minister govoril tako, kakor da bi bil prvi lord angleške admiralitete že v nemškem koncentracijskem taborišču.

A tudi obtožbe, ki jih je navedel nemški propagandni minister, so bile po mnenju omenjenega funkcijarja zgrajene na nesolidnih osnovah. Njegovi argumenti so bili naivni in groteskni. Nemški propagandni minister, pravi omenjeni funkcijar, misli, da bo svet verjel njegovim besedam, če bo svoje obtožbe ponovil dvakrat, trikrat in celo dvajsetkrat. A zakaj se je lotil vprav Churchilla? Funkcijar komisariata za tisk pravi, da zaradi tega, ker Churchill pozna Nemčijo in natanko ve, kako dolgo bo vzdržal nemški

minister ne bi rad zvrnil le krivdo za potopitev »Athenios« na Churchilla, ki je danes dejansko glavni predstavnik angleške moči, marveč bi hotel vso krivdo za vojno zvrniti na Anglijo. A o tem, pravi omenjeni funkcijar, si je svetovna in tudi ameriška javnost že ustvarila svojo sodbo.

New York, 23. okt. s. Včerajšnji govor nemškega propagandnega ministra Göbbelsa so prenašale tudi nekatere ameriške postaje. Govor pa, kakor javljajo današnji ameriški listi, ni dosegel zaželenega uspeha. Mnogi radijski poslušalci so celo telefonično protestirali pri radijskih postajah, zakaj jim servirajo take gorostasnosti in zahtevani, naj se prenos takoj prekine. Tudi današnji ameriški listi zavračajo Göbbelsove trditve in objavljajo izjave številnih potnikov, ki so bili priče potopitve »Athenios« in ki odločno demantirajo Göbbelsove trditve.

Razpoloženje v Ameriki

New York, 23. oktobra mp. Znani zavod za proučevanje mednarodnega mnenja, je te dni organiziral novo glasovanje o stališču Američanov do vojne v Evropi. Zbral je naslednje podatke: 95% glasovalcev se je izreklo proti temu, da bi se tudi Amerika zapletla v vojno, 62% je zahtevalo, da se ukine prepoved izvoza orožja in streliva iz Amerike, 84% glasovalcev je izrazilo željo, da bi v sedanji vojni v Evropi zmagali

zavezniki, 2% sta bila za zmago Nemčije, 14% pa se o vprašanju, kdo naj bi zmagal, ni izrazilo.

Churchill ne bo odgovoril Göbbelsu
London, 23. oktobra AA. Reuter. Kakor je znano, je imel nemški propagandni mi-

nister Göbbels snoči po radiu oster govor, v katerem je spet trdil, da »Athenios« ni torpedirala nobena nemška podmornica. »Daily Mail« poroča, da je Churchill, na čigar je bil naslovljen ostri Göbbelsov govor, ta govor prebral še ponoči in da je izjavil, da je to propagandni govor, na katerega on ne mara odgovoriti.

Glavna ost Nemčije proti Angliji

Dočim se na zapadni fronti izogibajo vsake večje akcije proti Franciji, napovedujejo Angliji neizprosni boj

Pariz, 23. okt. s. V francoskih vojaških krogih je vzbudilo pozornost dejstvo, da so Nemci pri svojih napadih na zapadni fronti pretekli teden skrbno pazili, da niso nikjer stopili na francoska tla in so se povsod ustavili točno na francosko-nemški meji. Nadalje je čudno dejstvo, da so Nemci koncentracijo večjih oddelkov vojske in vojnega materiala za fronte vršili brez običajnih varnostnih mer tako, da je bilo mogoče opazovati s francoske strani iz vsega tega bi bilo mogoče sklepati, da so nemške akcije na fronti samo demonstracija, ki naj pripravi novo mirovno ofenzivo. To pa se zopet zdi never-

jetno, ker je znano, da Nemčija zaradi blokade in svojega gospodarskega položaja ne sme predolgo odlašati z odločilno akcijo. Tako je mogoče točnejša druga razlaga nemških načrtov, ki pravi, da se bodo Nemci zadržali pasivno na zapadni fronti, med tem pa s letalskimi napadi skušali uničiti Anglijo, ki je po vseh znakih sodeč smatrala za svojega glavnega in edinega sovražnika. V Parizu pa naglašajo, da ta manever ne bo uspel, ker sta Anglija in Francija nerazdružno povezani in ju ničesar ne more ločiti. Za skupne cilje se bosta skupno borili do kraja.

Rusija noče dati surovin na kredo

Velike težave pri nemško-ruskih gospodarskih pogajanjih v Moskvi

Moskva, 23. oktobra mp. Agencija Tas je snoči objavila, da je izredni nemški poslanik Ritter, ki je pred dvema tednoma na čelu nemške trgovinske delegacije prisel v Moskvo, včeraj z letalom odpotoval v Berlin. Ritter je imel nalogo dogovoriti se z zastopniki komisariata za zunanjo trgovino načelno o ureditvi vseh vprašanj v zvezi z novo organizacijo trgovinskega prometa med obeh državama. Pogajanja se medtem kljub njegovemu odhodu nadaljujejo. V kratkem bo odpotovala v Nemčijo posebna ruska trgovinska delegacija, ki

se bo v Berlinu sporazumela o prvih nemških naročilih in obratno.

V uradnih krogih sicer zatrjujejo, da pogajanja uspešno napredujejo, vendar pa se doznava z dobro poučene strani, da so se pojavile velike težave zaradi tega, ker Rusija Nemčiji noče dati surovin na kredo, marveč zahteva takojšnje plačilo v gotovini ali v industrijskih izdelkih. Zato bo odpotovala ruska delegacija v Berlin, da se o tem podrobneje dogovori, dočim bo nemška delegacija v Moskvi proučevala, katere surovine bi mogla Rusija čim prej dobaviti, če pride do sporazuma.

Po vojaškem paktu še gospodarski sporazum

Anglija in Francija sta stavili Turčiji na razpolago 60 milijonov funtov za oborožitev in bosta prevzeli pretežni del turškega izvoza

Ankara, 23. okt. s. Vojaška pogajanja, ki so se pričela med Turčijo, Anglijo in Francijo takoj po sklenitvi ankarske pogodbe, so bila včeraj z uspehom končana. Dogovorjeno je bilo najtesnejše sodelovanje vseh treh armad v slučaju potrebe. Sestavljeni so bili tudi že vsi podrobni načrti in bodo ostali vsi trije generalni štabi v najtesnejših stikih. Pogajanja pa se niso nanašala zgolj na vojaško operativno sodelovanje, marveč bosta Anglija in Francija tudi poskušali, da bo Turčija mogla dokončati svoje oboroževanje. V to svrhu so bila v razpravi tudi finančna

vprašanja, ki so s tem v zvezi. Kakor se doznava iz zelo dobro poučenega vira, sta Anglija in Francija stavili v ta namen Turčiji na razpolago kredit v višini 60 milijonov funtov. Del tega kredita bo Turčija porabila za odplačilo svojih dolgov drugim državam, pretežni del pa je določen za nabavo modernega orožja in drugih vojaških potrebščin ter za modernizacijo utrdob Dardanelah in vzhodnem delu Sredozemskega morja. Poleg tega je bilo sklenjeno, da bosta Anglija in Francija pokupili pretežni del vsega blaga, ki ga Turčija izvaža.

Kompromisni predlogi finske vlade Rusiji

Finska je pripravljena pristati na nekatere teritorialne koncesije in korekturo meje

London, 23. okt. s. Finska delegacija pod vodstvom dr. Paasikivija je prispevala v Moskvo. Dr. Paasikivija spremlja tudi finančni minister Tanner, toda ne kot finančni strokovnjak, temveč kot vodja finske delavske stranke. Tanner tudi pozna Stalina. Ruska vlada polaga baže posebno važnost na to, da sliši njegovo mnenje, ker misli, da bo na ta način najbolj informirana o pravem razpoloženju finskega naroda. Tanner je pri svojem odhodu iz Helsinkov izjavil, da je finančni položaj Finske dober. Notranje posojilo, ki ga je vlada razpisala, bo krilo vse potrebe narodne obrambe, tako da ne bo treba iskati zunanjega posojila.

Haag, 23. okt. s. »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča, da je finska vlada v svojih navodilih finski delegaciji za pogajanja v Moskvi dala prihanek za manjša teritorialna koncesije in namenjava nekaterih obmejnih predelov, odklanja pa slej ko prej sklenitev vojaške zveze z Rusijo.

Moskva, 23. oktobra s. Rusko vojno brodovje, ki je bilo teden dni zasidrano pred Tallinom, je zopet odplulo v Kronstadt. Ruska križarka »Kirov« in nekaj manjših ruskih vojnih ladij je dospelo pred letosko luko Ljepaja (Libava), ki jo bo v smislu rusko-letonske pogodbe sasedlo rusko vojaštvo.

Iz notranje politike

RAZMERE NA HRVATSKEM

Ko se je ban dr. Subašić mudil pred dnevi v Beogradu, je podal dopisniku »Politike« nekaj važnih informacij o razmerah v banovini Hrvatski. Ban je predvsem zanimal govorice o slabih ali celo napetih odnosih med Hrvati in Srbi. Izjavil je, da je politika dr. Mačka, vseh njegovih delavcev in vsega hrvatskega naroda bila vedno prečeta ljubezni in bratstva do Srbov in Srbije in da se ta politika kvaža tudi v novih razmerah.

Isto je poudaril na včerajšnji sedli glavnega odbora Samostojne demokratske stranke v Zagrebu nam dr. Maček, ki je na soglasno znanje zastopnikov SDS iz raznih srezov, da so vesti o preganjanju Srbov na Hrvatskem neresnične, izjavil, da se bodo Srbi v banovini Hrvatski v najkrajšem času prepirali o svoji enakopravnosti s Hrvati, ker ni in ne bo nobene razlike med njimi.

NOVO VODSTVO SDS

Na včerajšnji sedli glavnega odbora Samostojne demokratske stranke, ki je bila v Zagrebu, je bil v prisotnosti 140 delegatov soglasno izvoljen za predsednika SDS minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Srdjan Budisavljević, ki je sprejel izvolitev šele potem, ko je glavni odbor sprejel končnoveljavno ostavko obojega dosedanjega predsednika g. Adama Pribičevića, ki pa ostane še nadalje ideološki stranke. Za podpredsednike so bili izvoljeni dr. Hinko Krizman iz Varaždina, kmet Jovo Čorković iz glinskega srezu, dr. Milan Kostić iz Zemuna in dr. Duda Bošković iz Vojvodine.

DR. SRDJAN BUDISAVLJEVIĆ

Izvolitev dr. Sr. Budisavljevića za predsednika SDS je našla v Beogradu splošno odobravanje, ker je novi predsednik znan povsod kot odlična politična osebnost v stranki, ki ima večino svojih pristaveš baš v banovini Hrvatski. Beograjski politični krogom je dobro znano delo dr. Budisavljevića v bivši avstroogrski monarhiji, ko je bil v tesnih zvezah s politiki zagrebške »Glasa Slovenaca, Hrvata i Srba«. Dr. Budisavljević je tretji predsednik SDS po Svetozaru in Adamu Pribičeviću.

HRVATSKA MEŠČANSKA ZAŠČITA V POLICIJSKI SLUŽBI

Po odredbi bana dr. Subašića je dala Hrvatska meščanska zaščita nad 200 svojih članov na razpolago državnih policij, da se Zagreb čimprej očisti sumljivih ljudi, ki so v zadnjih tednih povzročili številne incidente ter celo umorili nekaj policijskih stražnikov iz osebnega maščevanja. Po mestu patrolirajo mešane skupine policijskih stražnikov in članov meščanske zaščite. Doslej so te patrolje polovile že precej sumljivih elementov. V službi bodo tudi v sredo, ko se bo brala v neki zagrebški cerkvi zadušnica za proslulim avstroogrskim generalom Sarkotičem.

JNS O SENATSKIH VOLITVAH

Beograjski listi so objavili izjavo izvršnega odbora Jugoslovanske nacionalne stranke, iz katere posnemamo:

Glavni odbor JNS je v svoji septembrski resoluciji naglasil, da zahtevajo sprico sedanjega težkega mednarodnega položaja najvišji interesi monarhije in Jugoslavije odločitev vseh zaostrenih strankarsko političnih razprav ter je izrazil željo, naj bi se v sedanjih resnih časih izognili bojem v naših notranjih vprašanjih. Izjava nato kritizira brezobzirno strankarsko agitacijo JRZ, ki se ne ozira v teh usodnih časih na naš položaj. Izjava prehaja slednjič na senatske volitve in pravi med drugim: Volitve v senat bo 12. novembra izvedlo volilno telo, ki stvarno sploh ne obstoji. Volilo se bo po zakonu, ki so ga proglasili nosilci sedanjega režima za najbolj reakcionarno delo. Tako postopanje nas je iznenadilo in osupnilo in to tem bolj, ker ne vemo, čemu naj služijo te pospešene volitve v senat, ki bo po ustavi za delo nezmožen do volitev in sestanka bodoče narodne skupščine. JNS odklanja zato sodelovanje pri takih volitvah in prepisuje svojo odgovornost sedanji vladi za tako svojevratno državno politiko.

Italijanski delegati na Oplenec

Beograd, 22. oktobra. AA. Italijanska trgovinska delegacija je v prisotnosti jugoslovanskih delegatov položila venec na spomenik neznanega junaka na Avallu. Z Avale so se italijanski delegati odpeljali na Oplenec, kjer so položili venec na grob pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Jugoslovanski delegati so svojim gostom priredili kosilo v restavraciji na Oplenec.

Predsednik Sirije umrl

London, 22. oktobra AA. Po vesteh iz Bagdada je danes umrl prvi predsednik Sirije Mehmed Ali bej.

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

Borzna poročila.

Carib, 23. oktobra. Paris 10.125, London 17.86, New York 446, Bruselj 74.87, Milana 22.50, Amsterdam 236.75, Berlin 178, Stockholm 106.20, Oslo 101.25, Kopenhagen 86.00

